

Güc amili – regionu yerindən oynadan **Azərbaycan**

Prezident İlham Əliyev: Biz kağız – BMT Nizamnaməsi üzərində olan dünyada yaşamırıq, torpaq üzərində yaşayırıq

Prezident İlham Əliyev yerli televiziya kanallarına müsahibəsində beynəlxalq aləmdə gücün mühüm hərəkətverici amil olması reallığına ətraflı aydınlıq gətirib. Dövlətimizin başçısı məsələyə iki aspektdən yanaşıb. Birinci aspekt Azərbaycan və Türk Dövlətləri Təşkilatı xəttinə əsaslanır. İkinci aspekt isə güc amilinə müstəqil yanaşmadır ki, bu zaman şərti olaraq götürdüyümüz Azərbaycan–dünya trayektoriyası üzərində dayanmalıyıq. Birincidən başlayaq.

İlk növbədə, onu deyək ki, Prezident İlham Əliyev dünyadakı proseslərin hansı istiqamətdə getdiyini görür və müsahibəsində bu məqamı dilə gətirib. Belə qənaət hasil olur ki, Azərbaycan beynəlxalq aləmin bir parçası kimi özünü qorumaq məcburiyyətinə baxmadan və bu səbəbdən hərbi potensialını artırır. Eyni

zamanda, ölkəmiz yalnız müdafiə mövqeyi ilə kifayətlənmir. Məqsəd dünyanın hesablaşdığı mərkəz statusunun əlahiddəliyini təmin etməkdir. Əminliklə deyə bilərik ki, ötən il bu statusun xeyli möhkəmlənməsi baxımından əlamətdardır.

(ardı 3-cü səhifədə)

Dünyanın getdiyi istiqamət gücü eh-kamlaşdırırsa, Azərbaycan, sadəcə, adekvat davranmaq məcburiyyətindədir ki, bu davranışın kollektivlik anlamı TDT faktoru var. Söhbət bilavasitə ölkəmizin söyləri ilə formalaşmış faktordan gedir. Nəzərə alaq ki, Azərbaycan TDT-nin oturmuş təşkilatla çevrilməsi üçün böyük addımlar atıb və hazırda Prezident İlham Əliyevin şəx-sində rəsmi Bakı bu qənaətdədir ki, həmin addımlar tamlaşmalıdır. Başqa sözlə desək, TDT yalnız iqtisadi və mədəni birlik olma-malı, eyni zamanda güc mərkəzi qismində də özünü təsdiqləməlidir. Təsdiqləməlidir ki, təşkilat haqq-ədalətə qoruya bilsin: “Hət-ta Yeni il bayramı ilə əlaqədar Azərbaycan xalqına təbrikimdə də demişdim, bugünkü dünya belədir: kim güclüdür, o da haqlıdır. Mənim sözlərim indi demək olar ki, həftəlik formatda bu və ya digər bölgələrdə təsdiqlə-nir. Qəbələdəki Zirvə Görüşündə mən bu te-zisdən daha da irəli gedərək təklif etdim ki, bu il Azərbaycanda üzv ölkələrin birgə hərbi təlimləri keçirilsin. Hesab edirəm ki, buna da ehtiyac var”.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan-Tür-kiyə hərbi əməkdaşlığının güc tandemi ya-ratdığını və bu tandem TDT-yə üzv digər dövlətlər üçün də örnek mahiyyət daşıdığını vurğulayıb. Amma dövlətimizin başçısının baxışları yalnız rəmzi anlam daşımır. Çünki onun barəsində söz açdığı məsələ praktikidir, gəldiyi qənaət isə iti müşahidəyə söykənir: “Həm də ki, öz təhlilimi apararaq görürəm ki, bugünkü dünyada beynəlxalq hüquq de-yilən məsələ yoxdur. Bunu hər kəs görə-bir. Güc var, əməkdaşlıq var, müttəfiq-lik var, qarşılıqlı dəstək var”.

Əlbəttə, başlıca məsələ haqlı olmaq və haqq üçün mücadilə aparmaqdır. Nəzərə alaq ki, Azərbaycan gücünü müqəddəs amal na-minə istifadə edən dövlət amplitudasındadır və 2020-ci ilin 44 günlük müharibəsi dediklə-rimizin sübutudur. O müharibə ki, son çıxış yolumuz idi. O müharibə ki, onu mahiyyət etibarilə biz başlatmadıq və bitirməyə də bilərdik. Axı bizim olan təcə işğal olunmuş rayonlarımız deyil, daha böyük haqlarımız var ki, Prezident İlham Əliyev müsahibə-sində bu barədə də söz açdı: “Bizim böyük-lüyümüz və müdrikiyimiz, eyni zamanda, məsuliyyətimiz göz önündədir. Biz həm

2020-ci ildə, həm 2023-cü ildə, həm də bu illər arasındakı olan hadisələr zamanı güc tətbiq edərək Ermənistanı, yəni onlara la-yiq olan cavabı verə bilərdik. Necə ki, bizim xalqımız əzab-əziyyət içində yaşayıb, necə ki, bizim ərazilərimiz viran olunub, necə ki, bizə qarşı hərbi cinayətlər törədilib, biz də onların şəhərlərini Ağdamın vəziyyətinə qoya bilərdik. Tam rahatlıqla və əminlik-lə deyə bilərəm ki, heç kim bizi dayandıra bilməzdi. Biz bunu etmədik. Çünki birincisi, bu, nahaq iş olardı. İkincisi, mən tam əmin idim və bildirdim ki, gec-tez müharibə, hərbi qarşıdurma dayanmalıdır və bunu biz dayan-dırmasaq, bu dayanmayacaq”.

Azərbaycan öz gücündən Cənubi Qafqaz regionuna, bu regionda yaşayan xalqlara sülh, rifah və əmin-amanlıq gətirmək naminə bəhrələndən dövlətdir. Xatırladaq ki, Prezident İlham Əliyev 44 günlük müharibənin sonun-da – 10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəfli Bəyanatın imzalandığı gün xalqa müraciəti zamanı Ermənistanı daha alçaldıcı şəkildə sülhə vadar etmək imkanında olduğumuzu vurğulamışdı. Amma: “Bunu (müharibəni – red.) güclü tərəf dayandırmalıydı və hətta bu artıq mətbuatda getmişdir, Prezident Tramp-ın müşaviri cənab Vitkof müsahibəsinin bi-rində demişdi ki, Ağ Evdə Prezident Tramp da məndən də soruşdu “Niyə siz dayandınız? Siz güclüydünüz”. Mənim cavabımı da yaqın ki, eşitmisiniz. Ona görə, buna baxmayaraq, hərbi gücün olmalıdır ki, heç kim sənə xor baxmasın, heç kim sənə ziyan vurmasın. Hət-ta heç kim düşünməsin ki, sənə ziyan vura bilər və bunun cavabını ödəməyəcək”.

Deməli, Azərbaycanın gücünü, daha doğ-rusu, hərbi potensialını artırmağa nə üçün üstünlük verdiyi məlumdur. Bunun bir yolu Türkiyə ilə rəsmi müttəfiqlik formatında əməkdaşlıq, o cümlədən hərbi müttəfiqlik-dir. “Ancaq yaxşı olardı ki, ailəmiz olan türk dövlətləri bu istiqamətdə də əməkdaşlığa baş-lasınlar. Bunu təklif etməklə mən heç də han-sısa hərbi təşkilatın yaradılmasını təklif et-mirəm. Bəziləri bunu belə yozurlar. Yox, bu, tamamilə əsassızdır. Biz indi sadəcə olaraq, energetika sahəsində, nəqliyyat sahəsində, ticarət, investisiya qoyuluşu, bir çox sahələr-də əməkdaşlıq edirik. Nə üçün bu sahədə də əməkdaşlıq etməyək? Nəzərə alsaq ki, bu gün bütün ölkələr üçün bu, bir nömrəli məsələdir, ona görə təklifim qüvvədədir”, - deyən Pre-zident İlham Əliyev TDT müstəvisində hərbi təlimlərin keçirilməsinə dair vacib məqama toxunaraq, həmin təlimlərin reallaşmama riski ilə bağlı hansı sualın ünvanlanmalı ol-duğunu vurğulayıb. Əlbəttə, ümidini dilə gətirməklə: “Biz indi mesajlarımızı müxtəlif diplomatik kanallarla göndəririk. Əgər ümu-mi razılıq olarsa, onda biz bu il bu təlimləri görəcəyik. Əgər görsək ki, təlim keçirilmə-di, deməli, gərək sual verəsiniz “Kim bunu dəstəkləmədi?”. Amma mən ümid edirəm ki, bütün üzv ölkələr bunu dəstəkləyəcək”.

*

Əvvəldə də anons etdiyimiz kimi, Prezi-dent İlham Əliyevin gücün dünyada hərəkət-verici amilə çevrilməsi xüsusundakı fikirləri-nin ikinci aspekti sırf Azərbaycan və dünya ilə bağlıdır. Yada salaq ki, ölkəmiz ötən beş

il ərzində ordu quruculuğuna müstəsna önəm verib və dövlətimizin başçısı müsahibəsində buna xüsusi diqqət yetirib və qazandığımız uğurlara rəğmən arxayınlaşmamalı olduğ-u-muzu deyib. Çünki “mükəmməlliyin sərhədi yoxdur”. Gücə güc qatmaq lazımdır ki, Pre-zident İlham Əliyev 2020-2023-cü illərdə Er-mənistanı qondarma “Miatsum” xülyasından daşındırmaq üçün ölkəmizin atdığı addımları sadalayıb, habelə hərbi potensialımızı artırmaq əzmimiz baxımından mühüm məqamı qabardıb: “Axı, bu müddət ərzində regio-numuzda Azərbaycanın iştirakı ilə bir çox həyəcanlı proseslər də baş verib, diploma-tik olaraq qeyd edim ki, onlar Ermənistanla bağlı deyil və biz bütün bu ağır sınaqlardan layiqincə, öz vicdanımızla, ilk növbədə, lə-yaqətimizlə kompromisə getmədən çıxdıq. Hamıya, kimə lazımdırsa sübut etdik ki, bizə hörmətlə yanaşmaq lazımdır və biz kobudlu-ğa, həyasızlığa və diktə cəhdlərinə dözməyə-cəyik. Bunun üçün döyüş qabiliyyəti olan orduya malik olmaq lazımdır. Mən Yeni il müraciətimdə bildirdim ki, biz müharibəyə hazırlaşmırıq və bu, həqiqətən də belədir. Hesab edirəm və ümidvaram ki, müharibələr arxada qalıb, amma heç kim zamanət verə bilməz. Axı, biz dünyada hadisələrin necə dəyişdiyini görürük. Bir daha dediklərimə qayıdaraq qeyd edirəm ki, beynəlxalq hüquq, Birləşmiş Millətlər Təşkilatı - onların hamı-sı artıq rudimentə çevrilib. Hər şey o qədər köhnəlib ki, onlara istinad etmək, sadəcə, qeyri-ciddidir, bundan yapışıb qalanlar isə, sadəcə, köhnə realıqda yaşayırlar. İndi yeni realıq mövcuddur, əlbəttə ki, onu böyük ölkələr yaradır, amma əgər ölkə çox böyük deyilsə, o cümlədən siyasi, hərbi və iqtisadi potensiala malikdirsə, onda o da yeni reallı-ğın yaradılmasına öz töhfəsini verə bilər”.

Tam əminliklə söyləmək olar ki, Azər-baycan öz gücü hesabına böyük nəticələrə imza atıb. Prezident İlham Əliyevin təbirincə desək, ölkəmiz çox böyük layları yerindən oynadıb. Bu, dünyadakı heç bir ölkənin mü-yəssər olmadığı üstünlükdür. Ancaq Azər-baycan gücün ona qazandırdığı üstünlüyü bəşəri amallar naminə istifadənin örnəyidir və bu mənada dövlətimizin başçısının son dərəcə daqiqliklə vurğuladığı bir məqam var: “Ümidvaram ki, bu gün hələ də döyüşən tərəflər anlayacaqlar ki, müharibə bir ölkə və yaxud insanın başına gələcək ən pis şeydir. Mən bunu tam məsuliyyətlə deyirəm. Bu,

ən pis sayılmalıdır. Ən yaxşı isə, sülhdür. Amma sülh olması üçün güclü olmalısan, beləliklə, bu istiqamətdə fəaliyyətimizi da-vam etdirəcəyik”.

Bəli, beynəlxalq hüquq prinsiplərinin iş-ləmədiyi hazırkı dövrdə Azərbaycan 44 gün-lük müharibədə əldə etdiyi Zəfərlə regionda yeni reallıqlar yaradıb. Elə bir reallıqlar ki, onları bütün dünya, beynəlxalq ictimaiyyət, o cümlədən aparıcı ölkələr və nüfuzlu bey-nəlxalq təşkilatlar qəbul edib. Halbuki güclü olmadan bunlara nail olmaq qeyri-mümkün idi. Həm də ona görə ki, beynəlxalq hüquq prinsipləri, bir növ, oyunağa çevrilib. Gücün oyunağına. Prezident İlham Əliyev mövcud məqama son dərəcə daqiq aydınlıq gətirib. Söhbət dövlətimizin başçısının dünyanın ar-tıq tarixə qovuşmuş Qarabağ münafişəsi ilə bağlı Azərbaycana münasibəti kontekstində-ki izahından gedir: “Beynəlxalq hüquq fak-tiki olaraq işləməsə də, beynəlxalq arenadakı əsas oyunçular, - ən azı zahirən, - beynəlxalq hüquqa sadıq olduqlarını nümayiş etdir-məyə çalışırdılar və qeyri-qanuni addımlar atarkən həmişə terminologiya ilə manipulya-siya etməyə can atırdılar, öz müqəddəratını təyin etmə anlayışından istifadə edirdi, lakin bu prinsipin dövlətlərin ərazi bütövlüyünə xələl gətirməməli olduğu isə ya nəzərə alın-mır, ya da bilərəkdən gözardı edilirdi. Amma hər hansı ərazi iddiası üçün “öz müqəddəratı-nı təyin etmə” bəhanəsi Azərbaycan üçün çox yaxşı tanışdır. Biz haqlı olduğumuzu dünyaya izah etməyə çalışarkən, “öz müqəddəratını təyin etmə prinsipi dövlətin ərazi bütövlüyünə qarşı qoyula bilməz və təcavüzkar separatizm qınanmalıdır” deyərək, yenə qəti səssizlik, laqeydlik və bəlkə də bir qədər də təkəbbürlə üzləşirdik, ta ki biz torpaqlarda vuruşub düş-məni məğlub edənə qədər. Ondan sonra və-ziyyət dəyişdi”.

Sonda bir məqamı da vurğulayaq. “Bey-nəlxalq hüquq pozulanda güclü olan haqlı-dır”, - deyən Prezident İlham Əliyev güclü Azərbaycanın hər zaman həqiqətə, ədalətə sadıqlığını bildirib. Lakin dünya dəyişibsə, ölkəmiz də adekvat davranmalıdır. Çünki biz “kağız - BMT Nizamnaməsi üzərində olan dünyada yaşamırıq, torpaq üzərində yaşa-yırıq. Ona görə də, güclü olmalıyıq, biz də bunu etməyə çalışırıq. Mən hər bir ölkəyə bunu tövsiyə edirəm”.

Ə.CAHANGİROĞLU
XQ